

fin seda ehk teist laulu trükkida lastama. Palju mõtteid, palju soovimisi. Viimaks saidad laulud, nagu nad on, trükitud. Novemdel 1877 saidad veel kolm proovi mängumeestega ära peetud, üks Tartus, teine Paides ja kolmas Põlva kiriku juures. Neid pidades oli ainus koolmeister Birkhaus, Bägwerest Tartu ligidalt oma rohke mänguriistade tundmisega liituse väärt wiisil abiks. Pidud pidi Jaani kuul ära peetama. Aga tuli uus talistus wabale. Sõda Türglaste ja Bene wahel algas, ja ei läinud forda, et meie siin oleksime pidu pühitsenud, kui meie wennad Benelased, kelle hulgas ka palju Eesti poegi sõjawäes teenivad ja sõtta läksiwad, oma werd isamaa eest lahingi wäljal ära walada pidiwad lastma. Selle pärast jäi pidu rabuaja pääle. Pidukomitee jäi manal wiisil kokku, sest et lootus oli aastal 1878 pidu torrale seda. Aga ka see lootus ei läinud täide. Sõda Türglastega oli küll möödas, aga teine sõda Ingliselega ähwardas iga päewaga tulema. Komitee ei julgenud niisugusel kartlikul ajal pidu asutada ja jättis asja weel üheks aastaks seisma. Niisuguse wiimistamise ja pikendamise läbi oli aga asi rahwale natuke igawaks läinud, ja kui nüüd pidu 1879 aastal, just 10 aastat pärast esimest laulupidu pidi ära pühitsevad saama, siis kartsid pidukomitee, et nii palju osawõtjaid ei saaks olema, kui tarwis läheb. Siiski algas ta jälle oma loosistumistega ja wõttis nõuaks nüüd tõeste pidu jalale seada. Oktobri kuul 1878 sõitsin mina Saksia maale, kuhu ma senikauaks pidu jääma kuni piduni. Pidunajaks tabitsin jälle tagasi jõuda. Muidugi ei saanud ma nüüd muid teadusi kui neid, mis kirjade ja ajalehtede läbi mulle tuliwad. Pidukomitee oli wahel ajal sagedaste koos olnud ja nimelt talwel tööde ja ettevalmistamiste üle nõu pidanud. President Jannsen ja kirjatöimetaja J. Kurrik saatsiwad need ringkirjad kõigile laulu- ja mängukooridele pidukomitee nimel. Neerandis on Kurrikul kirjatöimetusega ja raamatute kätte saatmisega palju tööd ja tegemisi olnud, ja on tema pidule palju hääd teinud. Nõnda niisi oli juba talw mööda läinud, aga wäga wähe laulu- ja mängukoorisid oli end üles annud osawõt-

miseks. Pääle seda ähwardas üks waba waenlane pidu jälle talistada, see oli hirmus külge hokkaw hommitu maa last, mis kõik maha murrab, mis ta kätte langeb. Aga ka see kartus kadus aega mööda. Pidukomitee muntis kowade oma eestseisust ja ka mõnda muud liiget. Tartu linna pääwanem professor Dr. G. v. Dettingen oli presidentiks waltitud ja Jannsen wiitsepresidentiks. Ka waliti enne komiteest lahkunud praost Willigerode jälle mängukooride juhatajaks. Mõlemad wõtsiwad need ametid wasta. Ilka enam ja enam koorisid lubaswad pidust osa wõtta, nõnda et kõigil lootus hää fordaminemise pärast tõusis. Osawõtmine lauljate ja mängijate poolt oli küll wähemaks jäänud kui lähe aasta eest, sest siis tabitsiwad liigi 1600 lauljat ja üle 400 mängijat tulla, aga nüüd sai üksi üle 1000 lauljat ja liigi 200 mängijat üles antud, siiski wõis rõõmsaste pidu pühitseda, sest kümne aasta eest ei olnud rohkem kui üle 800 lauljat ja paar koori mängijaid. Pidud aeg jõudis kätte. Ka mina ruttasin Saksia maalt Leipzigi linnast isamaale ja jõudsin ühe päewa enne pidu sija. Ammu oodetud laulupidu algas ja sai 20., 21. ja 22. Jaani kuu päewal peetud. Pidud laupäewal 19. Jaani kuu päewal tuli üks koor teise järele Banemuise seltsi majasse Tartu. Kõikidel oli rõõmus meel ja pidulik tuju. Kui kõik piduosalised oliwad üles kirjutatud, pidas president wäikese algustõne, siis wiitsepresident, see pääle mina oma laulujubatoja ametis ja siis mängukooride juhataja. Nüüd oli wäike wäheeg. Kell 4 pärast lõunat oli waimuliku konzerti proow Tartu linna wäljanäituse ruumis. Proow läks soovimise järele ilusaste forda, ehk küll wiim natuke efsitas. Sel wiisil tuli õhtu kätte, ja lauljad ja mängijad läksiwad oma korteritesse puhkama, nii häädesse kui neid pidukomitee oli jõudnud muretieda hulgate inimestete. Öö läks mööda, ja esimene pidupäew jõudis kätte. Hommilul kell ½ 8 wuhusiwad mängukoorid kirikutornidest korali laulajad, mis pidu tulekut kuulutas. Pääle kella 8 kogusiwad endid kõik laulu ja mängukoorid Banemuise seltsimajasse kokku, ja nüüd hakkas esimene pidurong linnast läbi minema, ja iga koor oma lipu